

Preek over Galaten 1

- Schildwolde, 10 mei 2018
- Kees van Dusseldorp
- hemelvaartsdag

Liturgie:

Thema: hemelse waarheid in het aardse leven: ongemakkelijk, maar bevrijdend

votum en groet

Ps.20:1,3

gebed

lezen: Luk.24:43-53

Opw.582 *Jezus, alles geef ik U*

lezen: Gal.1

Ld.75:7,8,9 (NLB 653:1,4,7) *U kennen, uit en tot U leven*

preek Gal.1:11-12

Ps.33:2,4

geloofsbelijdenis

Gz.107 (NLB 705) [Wiekslag 1-8] *Ere zij aan God, de Vader*

gebed

collecte

Ps.150

zegen

Gemeente van Jezus Christus,

** hemelvaart zet het leven op scherp

Ik wil je waarschuwen: hemelvaartsdag vieren is niet zonder risico.
Als je het tenminste bewust wilt vieren.

De hemelvaart van Jezus Christus zet het leven op scherp.
Dat is heerlijk: het leven gaat ergens over. Het is niet zinloos. Er wordt naar de aarde gekeken.

Onze Heer is in de hemel! Die vanuit die centrale positie het Koninkrijk verder uitrolt in de wereld. Die de tegenstander aan de ketting houdt. Die de uitzaaiingen van het kwaad tempert om ruimte te maken voor zijn kinderen. Die bezig is met de voorbereidingen voor een nieuwe wereld. Die mensen op het goede spoor zet. En daarbij gebruik maakt van onze inzet, onze woorden en daden. Onze Heer is in de hemel! Die ook jou persoonlijk ziet, jou ondersteunt, ruimte voor jou maakt, je beveiligd en je vasthoudt. Heerlijk!

De hemelvaart van Jezus Christus zet het leven op scherp.
Dat is ook radicaal: het gaat ergens over. Het is niet om het even wat je zegt, wat je denkt, wat je doet, wat je gelooft. Want er is meer dan alleen onze aarde en alles wat hier gebeurt. Er is Iemand meer dan alleen de mensen die je ziet, hoort en meemaakt. Dat heeft gevolgen voor je oriëntatie, voor je keuzes, voor je drive.

Hemelvaartsdag vieren is niet zonder risico. Ik noem dat een waarschuwing. Maar dat klinkt wat negatief. Het is ook een ongelooflijke bemoediging: je leven hier is niet voor niets. We zijn niet aan onszelf overgeleverd. En aan ons aardse gedoe. Je valt onder de regie van de Heer. Daarom is hemelvaartsdag absoluut een feestje waard.

Ook al weten wij niet wat een hemelvaart precies is: Onze Heer is in de hemel! Zijn promotie is voor ons een feest. En zijn positie kleurt onze wereld als een ruimte van de Heer. Wij leven in de Jezus-ruimte. Onze wereld is een ruimte die gevuld is met zijn aanwezigheid, zijn woord, zijn opdracht, zijn waarheid, zijn Geest, zijn zegen, zijn vrede, zijn liefde. Daardoor komt het leven op spanning te staan. Goede, motiverende, genadige, bevrijdende spanning. Het gaat ergens over. Want onze Heer is in de hemel.

** onder de hemel is het vaak niet duidelijk

De hemel staat boven de aarde. In de hemel is overzicht over het aardse leven. Daar is inzicht in wat mensen denken, voelen en willen. Daar is doorzicht in wat er werkelijk gebeurt en wat daarin goed of fout is. Wat recht en onrecht is.

Onder de hemel is dat minder gemakkelijk te ontdekken. Met als gevolg dat wij vaak denken dat we het zelf moeten uitzoeken. Dat niemand ons kan vertellen wat waar is, wat goed is, wat rechtvaardig is.

Luister naar de verhalen van een man en vrouw die gaan scheiden. Beide verhalen klinken eerlijk en overtuigend. Ze kunnen niet allebei waar zijn. Maar ze beleven beiden hun eigen versie als de waarheid. Wie zal zeggen hoe het zit en waar een oplossing ligt?

Luister naar de verschillende versies van de gifgasaanval in Syrië: Amerikanen, Russen, Syriërs en de inwoners van Doema. Ze praten allemaal vanuit hun eigen belang. Wie zal zeggen wat er werkelijk is gebeurd en wie er aansprakelijk is?

Onder de hemel is het soms vruchteloos zoeken naar waarheid. Daardoor leven we zo maar met het idee dat ieder zijn of haar eigen waarheid heeft. Dat ieder zijn eigen geloof heeft en het op haar eigen manier beleeft. Ieder probeert toch naar eer en geweten het goede te doen? Je moet toch vrijheid geven aan ieder persoonlijke overtuiging? Wie ben ik dat ik er iets van zou zeggen? De wereld verandert. De mensen veranderen. En de kerk dus ook. Vroeger zag je geen gereformeerde op de tribunes van FC Groningen. Vandaag wel. Vroeger mochten vrouwen niet eens stemmen. Vandaag doen vrouwen op alle posities mee. Het lijkt of er geen vaste waarheden bestaan.

Ongemakkelijke vragen wimpelen we gemakkelijk af: Zo zie ik het nu eenmaal, of mag dat soms niet? Ik geef jou ook de ruimte! Als dat voor mij werkt, dan ik het toch prima? Ik wil nu eens naar mezelf luisteren!

Onder de hemel is zoveel onduidelijk. Kijken we nog omhoog? Ja, dat kijken naar jezelf en naar elkaar, dat zit er stevig ingebakken. Hebben we een andere keuze? We moeten het toch doen met onze mogelijkheden, onze inzichten en intuïties?

** maar het evangelie is van hemelse oorsprong

‘Onze Heer is in de hemel! Hij heeft zich aan mij geopenbaard. Hij heeft mij verteld wat evangelie is: vrijheid en verlossing. Dat is geen waarheid die voor ieder anders is en afhankelijk van de omstandigheden. Het evangelie is van hemelse oorsprong. Vervloekt is degene die daarvan afwijkt. Zoals in jullie kerken op dit moment gebeurt’, schrijft Paulus. Klip en klaar geeft Paulus een waarschuwing af. ‘Jullie luisteren naar een ander evangelie. Maar er is geen ander evangelie. Pas op! Zo raak je God kwijt!’

Paulus is heel fel. Is dit dezelfde man, die in andere brieven schrijft: ieder moet handelen naar eigen overtuiging? Of je nu voor of tegen bent, als je het maar voor de Heer doet. Hier klinkt een heel scherpe toon. Wat is er aan de hand?

Laten we eens inzoomen op de problemen bij de Galaten. Ik volg de visie van prof. Van Bruggen. Galatie is een gebied midden in het huidige Turkije. Daar waren tijdens de volksverhuizingen een aantal keltische stammen terechtgekomen. Joden kwamen in dat gebied nauwelijks voor. Paulus brengt daar het evangelie van Jezus Christus en een aantal mensen bekeren zich. Zo ontstaan er kerken, die voornamelijk bestaan uit christenen met zo’n keltische achtergrond. Ze zijn enthousiast, leven uit de Geest en zijn dienstbaar aan elkaar en aan de omgeving.

Een paar jaar later komen er predikanten met een joodse achtergrond op bezoek. Zij vertellen: ‘Het is ons verlangen dat nog meer joden tot erkenning van Jezus als de Messias komen. Maar een struikelblok voor hen is, dat nieuwe christenen onbesneden blijven en de heilige feestdagen niet vieren. Wij, christenen met een joodse achtergrond doen dat wel, maar jullie, gelovigen uit de heidenen niet. Dat geeft een probleem bij het evangeliseren. Zou het mogelijk zijn dat jullie je wat meer houden aan de heilige wetten van God? Dat jullie je ook laten besnijden en een beetje rekening houden met de sabbat en andere feestdagen? Niet omdat je daardoor gered moet worden, maar er wille van de eenheid binnen de kerk, en ter wille van het evangelisatiewerk onder de joden?’

De broeders en zusters in Galatië praten erover en neigen ernaar om dit te doen. In christelijke liefde kun je toch wat voor elkaar overhebben? Je moet toch de minste willen zijn? Je wilt de verkondiging van het evangelie toch niet frustreren?

‘Wat hebt u zich snel tot een ander evangelie gekeerd’. Zo schrikt Paulus de gemeenteleden op. Een stevige waarschuwing. De apostel die op andere plaatsen zoveel ruimte geeft voor verschillende meningen, die verscheidenheid noodzakelijk vindt, om samen de liefde van God te leren kennen, diezelfde apostel laat hier een fel protest horen. ‘Jullie komen aan mijn Heer! Als jullie hiermee doorgaan, verspeel je alles wat Hij gedaan heeft: je verlossing, je vrijheid. Voor jezelf en voor je kinderen. Ik heb jullie toch de boodschap van Jezus Christus gebracht? Luister naar Hem! En laat je leven door Hem bepalen. Luister niet naar regels van mensen. Ook al doe je het nu nog met goede bedoelingen, het gaat werken als en een nieuw wet! Die tussen de Heer en jullie in komt te staan. Lever je vrijheid niet in. Handen af van mijn Heer! Het evangelie is van hemelse oorsprong.’

**** Lever je vrijheid niet in door het evangelie aan te passen!**

Paulus geeft in zijn brieven veel ruimte aan verscheidenheid in de gemeente, niet alleen aan verschillen in gedrag, maar ook in overtuiging en zelfs in moraal. Maar als het over Jezus Christus gaat, kent hij geen compromis. Mijn Heer is in de hemel! In Hem ligt mijn vrijheid! Hij is de waarheid. Wie op de mensen let, op zichzelf let, zonder naar de Heer te luisteren, die raakt zijn vrijheid kwijt. Wij zijn niet overgeleverd aan wat op aarde gebeurt. Menselijke overwegingen, tradities en gevoelens: ze zijn belangrijk. Maar pas op dat je daarmee het evangelie van je verlossing niet aanpast. Handen af van de Heer!

Jezus Christus staat voor Paulus op één. In Hem ligt zijn vrijheid. Zo schrijft hij het in vs.4: ‘Onze Heer Jezus Christus heeft zichzelf gegeven voor onze zonden om ons te bevrijden uit deze door het kwaad beheerste wereld.’ Dat is het evangelie in een notedop. Je bent bevrijd van de duivel en van de dood. Je bent bevrijd van jezelf, je zonden, je tekorten, je onheiligheid en zwakheid. Je bent bevrijd van de mensen, de menselijke verwachtingen en de menselijke verplichtingen. Een vrijheid om God met heel je hebben en houden te dienen. Als jij je tenminste laat vormen door dat evangelie en niet zelf het evangelie vormt naar jouw overtuiging en omstandigheden. Dat gebeurt snel.

Guido legt veel nadruk op Gods genade. Voor hem betekent dit, dat hij niet perfect hoeft te zijn, dat hij ook niet heel hard hoeft te vechten tegen het ongeduldige in zijn karakter en dat het ook niet erg is als hij soms te snel een oordeel heeft over een ander. God staat toch klaar om te vergeven. Maar hij raakt zo de Heer kwijt.

Yvonne benadrukt dat geloof een gave van God is en dat Hij alle uitverkorenen wel zal redden. Dan hoeft zij niet zo nodig te zoeken naar momenten om iets over Jezus Christus te vertellen. En dan is het ook niet zo’n ramp als ze zelf niet zoveel regelmaat in bijbellezen en bidden heeft. Maar zij raakt zo de Heer kwijt.

Bas vindt de trouw van God heel belangrijk. Laten we in de kerk niet teveel veranderen. Zoals de vorige generaties door de Heer bewaard werden, zo mogen wij dat ook verwachten als we in hun spoor blijven. Nieuwe vragen en behoeften brengen slechts achteruitgang en verwarring. Maar hij raakt de Heer zo kwijt.

Lisa vindt de dienstbaarheid van Jezus heel aansprekend. Ze probeert alle mensen te vriend te houden. Daarom zegt ze geen 'nee' als haar vriendinnen haar weer een cocktail inschenken. Daarom zegt ze 'ja' als haar leraar beweert dat moslims en christenen eigenlijk hetzelfde geloven. Daarom houdt ze haar mond als de jongens seksistische grappen maken. Ze vindt haar houding heel christelijk. Maar ze raakt de Heer kwijt.

Handen af van de Heer! Dat is het refrein. Pas het evangelie van je bevrijding niet aan aan je persoonlijke behoeften, aan de mening van mensen. Die neiging is er steeds. Gezegend de mens die gewaarschuwd wordt! Gezegend de kerk die gewaarschuwd wordt! Kijk naar de Heer! Luister naar Hem. Geef je aan Hem. Hij brengt het evangelie. Het is niet van jou. Het komt niet van mensen. Het roept weerstand op, het komt je niet altijd goed uit, het sluit niet altijd aan op je gevoel en overtuiging en het heeft consequenties voor je leven. Maar pas het evangelie niet aan. Want je verpleelt je vrijheid.

** Evangelie en geloof komen van God alleen!

Is godsdienst een menselijk verhaal? Is geloof een gevolg van religieuze verlangens? Is het evangelie een constructie van zinvolle ideeën over het leven? Is het christen-zijn een product van opvoeding en omgeving? Komen alle uitspraken over boven van beneden?

Het is voor niet-christenen vaak duidelijk. En voor christenen soms een aanvechting. Maar laat geloof beginnen bij Jezus Christus. Maar onze Heer is in de hemel! We zijn niet overleverd aan onszelf en aan elkaar. God heeft het initiatief genomen. Hij heeft zijn Zoon gegeven om ons te bevrijden. 'Luister naar Hem', zei God.

Paulus maakt dit persoonlijk. 'Ik heb het evangelie van Jezus Christus zelf ontvangen.' Daarmee bedoelt Paulus zijn eigen bekering. Jaren heeft Paulus zich afgesloten voor de Heer. Hij hoorde Jezus preken en zag hoe mensen bij hem vergeven en genezen werden. Hij zag de leerlingen aan het werk. Hij maakte Stefanus mee, een man vol van de Heilige Geest. Toch heeft het zijn hart nooit geraakt. Jezus moest er zelf aan te pas komen. Vanuit de hemel heeft de Heer deze man in de nek gegrepen. En heeft Hij hem op het goede spoor gezet. Sindsdien heeft Paulus maar één verlangen: die Heer dienen.

Het christelijk geloof is geen theorie die je aan elkaar doorgeeft. Het is geen traditie waar je je al dan niet prettig bij voelt. Het is een ontmoeting met de Heer zelf. Jezus Christus die zich aan je bekend maakt. Van wie je vrijheid, vrede en vreugde ontvangt. Even later gebruikt Paulus daar een speciale uitdrukking voor: 'God heeft besloten zijn Zoon in mij te openbaren' (vs.16). 'God heeft besloten zijn Zoon in mij te openbaren.' IN Paulus heeft God zijn Zoon geopenbaard. Het evangelie heeft zijn hart geraakt. Paulus heeft zich aan de Heer gegeven. Zo heeft Christus zijn intrek genomen in het leven van deze man. Wat een prachtige omschrijving van geloof: God openbaart zijn Zoon in jou. Het evangelie komt niet van mensen of door mensen. Het blijft ons vreemd, omdat het nooit helemaal op ons leven past. Het evangelie is van God. Daarom is er niet over te onderhandelen. God openbaart zijn Zoon in mensen.

** Kun je dat aanwijzen in je eigen leven?

Ken je dat? Dat je de Heer zelf hebt leren kennen? Heeft God zijn Zoon ook in jou geopenbaard? Is er iets van de hemel in je leven binnengekomen? Is de Heer de bron van je leven? Klopt jouw hart voor Hem?

Ik vraag dit niet, om alles in het moeras van je eigen ervaring te leggen. Maar Paulus maakt er zoveel werk van om de hemelse kracht van het evangelie in zijn eigen leven aan te wijzen. Dat kan ik niet zomaar laten liggen. Om te bewijzen dat het evangelie niet van mensen komt, wijst Paulus op zijn eigen levensloop. 'Dat ik Jezus Christus dien, is zo bijzonder. Ik was fanatiek in het vervolgen van de christenen en in het bestrijden van het evangelie. Ik stond absoluut niet voorgesorteerd om prediker van het evangelie te worden. Maar de Heer heeft me gegrepen. Al vóór mijn geboorte had Hij mij daarvoor uitgekozen. En Hij heeft het gedaan ook.' Misschien lijkt het christelijk geloof voor jou bijna vanzelfsprekend. Christelijke ouders, gereformeerde scholen, van jongsaf in de kerk. En toch ontstaat persoonlijk geloof alleen door een ingrijpen van de Heer. Door een ontmoeting met de Heer. Geef Hem de eerste plaats! En luister naar Hem!

Paulus wijst dit niet alleen in zijn levensloop aan, maar ook in zijn manier van werken. Hij zegt: Ik ben niet bezig om God te overtuigen van mijn ideeën, maar ik ben bezig om mensen te overtuigen van God. Ik moet ook wel eens ongemakkelijke dingen zeggen. Maar dat komt van de Heer! Toen ik tot geloof kwam en de opdracht kreeg om Christus te brengen aan de heidenen, toen ben ik niet naar de apostelen gegaan om van hen meer te leren. Ik ben niet naar Jeruzalem te gaan om eerst verder te studeren. Nee, ik heb mij teruggetrokken om de Heer beter te leren kennen. En toen ben ik door de Geest begonnen om te getuigen van Christus. En ik zie hoe de Heer door mij heen werkt.

Zo wijst Paulus én in zijn levensloop én in zijn manier van werken aan hoe Jezus Christus voor hem centraal staat. Christus leeft in mij, zegt hij. Handen af van mijn Heer! Daarom ga ik niet mee met menselijke gevoelens, gedachten, theorieën en tradities. Eerst is er de Heer. Eerst is er de hemelse waarheid van de verlossing. Eerst is er de hemelse vrijheid: bevrijding uit deze door het kwaad beheerste wereld. Voor Christus klopt mijn hart. Van Hem spreekt mijn mond. Geef Hem de eerste plaats! Luister naar Hem!

** hemelse waarheid in het aardse leven: ongemakkelijk, maar bevrijdend

Onze Heer is in de hemel! Dat zet ons leven op spanning. Er is niet alleen maar een aarde. Er zijn niet alleen mensen. Er is ook een Heer! Dat maakt alles anders. Wat hier op aarde gebeurt, wordt in de hemel gezien. En doorzien. Het is niet om het even wat je doet en wat je zegt. We zijn niet aan onszelf overgeleverd!

We vallen onder de regie van de Heer. Dat kleurt ons wereld als een ruimte die gevuld is met zijn aanwezigheid, zijn roeping en zijn zegen.

Die Heer komt zelf in je leven wonen. En plaatst je zo in zijn vrijheid!

Dat scheelt alles. We hoeven zelf onze redding niet te regelen. We hoeven elkaar niet erbij te houden. We hoeven ons slechts over te geven aan Christus en gehoor te geven aan zijn roeping. Daarmee ontvang je je vrijheid. Ook om te zeggen wat er gezegd moet worden en te doen wat er gedaan moet worden. Als je moet waarschuwen tegen aantasting van de Heer. Als je moet bemoedigen in het leven met de Heer.

Natuurlijk gebeurt dit niet zonder aanvechting. Paulus geeft aan hoe het evangelie vaak vaak ingaat tegen eigen ideeën en neigingen. Natuurlijk gebeurt dit niet zonder fijnge-

voeligheid. Paulus doet eindeloos zijn best om de taal van de ander te spreken. Natuurlijk gebeurt dit niet zonder gebed. Om vanuit het heilig evangelie van de verlossing te zoeken naar wijsheid voor je eigen leven, voor je samenleven, voor een richting bij allerlei vragen. Maar tegelijk als getuige van Jezus Christus, die zichzelf gegeven heeft voor onze zonden om ons te bevrijden uit deze door het kwaad beheerste wereld.

Wij vieren hemelvaartsdag. Dat is niet zonder risico.
Onze Heer is in de hemel! Laat Hij bepalen wie jij bent en wat jij bent.
Dat is soms bijster ongemakkelijk. Naar jezelf en naar anderen.
En tegelijk is het zo bevrijdend. Naar jezelf en naar anderen.
Als de Heer in je leven komt, ben jij een vrij en blij mens.
Open naar een ander. Maar scherp als het gaat om de hemelse Heer.
Je hart klopt voor Hem. Want zijn hart klopt voor jou.

Amen